

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/174/2021
Identifikačné číslo spisu:	4117221738
Dátum vydania rozhodnutia:	15.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4117221738.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a sudcov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a Mgr. Miroslava Šeptáka v spore žalobcov 1/ maloletej L. R., narodennej X. H. XXXX, W., U. M. XX, 2/ N. R., narodennej XX. I. XXXX, W., U. M. XX, 3/ H. R., narodeného XX. R. XXXX, W., U. M. XX, zastúpených advokátom JUDr. Ľudovítom Surmom, Pavlice 183, proti žalovanej Fakultnej nemocnici Nitra, Nitra, Špitálska 6, IČO: 17 336 007, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s. r. o., Nitra, Farská 25, IČO: 36 856 282, za účasti intervenienta Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9C/58/2017, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. marca 2021 sp. zn. 25Co/94/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) z 24. marca 2021 sp. zn. 25Co/94/2020, rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) č. k. 9C/57/2018-631 zo 7. februára 2020, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 358 302 eur z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 228 365 eur od 28. februára do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10 503 eur od 8. februára 2019 do zaplatenia; ako aj povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 100 000 eur, žalobkyni 2/ a žalobcovi 3/ sumu 80 000 eur každému z nich z titulu náhrady nemajetkovej ujmy a vo zvyšku uplatňovaného nároku žalobu zamietol; žalobkyni 1/ priznal voči žalovanej nárok na náhradu konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k nároku na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia; žalobcom 1/ až 3/ priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy; potvrdil v napadnutých výrokoch o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni 1/ 358 302 eur z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia, v časti o zaplatenie 36 036 eur, v časti úrokov z omeškania a vo výrokoch V., VI. a VII. ako vecne správny v súlade § 387 ods. 1 a

2. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Vyslovil, že žalobkyňa 1/ má nárok na náhradu trov odvolacieho konania z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia voči žalovanej v plnom rozsahu; žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ až 3/ vo vzťahu k úrokom z omeškania z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že predmetom konania bol nárok žalobkyne 1/ na náhradu škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia s príslušenstvom vo výške 358 302,50 eur z titulu náhrady nákladov spojených s liečením vo výške 3 850,98 eur, ktorý nárok súd prvej inštancie vylúčil na samostatné konanie. Z titulu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy si žalobkyňa 1/ uplatnila nárok vo výške 300 000 eur, žalobcovia 2/ a 3/ každý vo výške 200 000 eur. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie ustálil, že nespornou v spore bola existencia škody na strane žalobkyne 1/, ako aj porušenie právnej povinnosti na strane žalovanej. Následne sa preto primárne zaoberal tým, čo bolo v konaní sporným, a teda otázkou či medzi škodou a porušením povinnosti existuje príčinná súvislosť. Ďalej sa zaoberal otázkou správneho vyčíslenia sťaženia spoločenského uplatnenia, uplatnenou námietkou premĺčania vo vzťahu k rozšíreniu nároku po začatí konania a výškou nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

3. Pri posudzovaní príčinnej súvislosti vychádzajúc zo záverov znaleckého dokazovania vykonaného znaleckým posudkom č. 267/2018, vyhotoveným znaleckou organizáciou forensic.sk Inštitút forenzných medicínskych expertíz, s. r. o. so sídlom v Bratislave, ktorý predložili žalobcovia, ako aj zo znaleckého posudku č. 22/2019 vypracovaného MUDr. Hanou Podešvovou, znalkyňou pre odbor zdravotníctvo, odvetvie pediatria, špecializácia neonatológia a znaleckého posudku č. 9/2019, vypracovaného súdnym znalcom prof. MUDr. Jozefom Višňovským, CSc., odbor zdravotníctvo a farmácia, odvetvie gynekológia a pôrodníctvo, považoval jednoznačne za preukázané, že žalovaná porušila právnu povinnosť vyplývajúcu jej z § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom k 6. decembru 2014 (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“) tým, že nezabezpečila včasnú a účinnú liečbu s cieľom uzdravenia alebo zlepšenia stavu žalobkyne 1/, pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy. Znalci zhodne skonštatovali, že už prvý kardiologický záznam (CTG záznam) v čase od 21:07 hod. 6. decembra 2004 bol patologický a poukazoval na ohrozenie plodu (žalobkyne 1/) hypoxiou, t. j. nedostatkom kyslíka. Už vtedy malo byť žalovanou indikované ukončenie pôrodu cisárskym rezom. Argument žalovanej spočívajúci v tom, že Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou konštatoval postup žalovanej non lege artis iba v rámci popôrodnej starostlivosti, nepovažoval za opodstatnený. Rovnako bolo pochybením žalovanej, keď žalobkyňu 1/ po pôrode nepreložili na špecializované pracovisko, kde by jej mohla byť poskytnutá adekvátne komplexná liečba, ale jej stav s takýmto pracoviskom ani nekonzultovali. Súd prvej inštancie považoval za preukázané aj poškodenie zdravia žalobkyne 1/, teda škodu, ktorej rozsah ako takej žalovaná ani nespochybňovala. S poukazom na predpoklady všeobecnej zodpovednosti za škodu vyplývajúce z § 420 v spojení s § 415 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) následne uviedol, že pri posudzovaní príčinnej súvislosti sa nestotožnil s argumentom žalovanej, že slovenský právny poriadok nie je založený na právnej doktríne „strate šancí“, ale príčinnú súvislosť posudzoval práve v kontexte vývoja aj slovenskej judikatúry, ktorá túto teóriu uplatňuje v sporoch s medicínskym prvkom. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 716/2016, z ktorého relevantnú časť citoval. Po zohľadnení uvedených záverov vo vzťahu k záverom znalcov, následne skúmal či poškodenie zdravia žalobkyne 1/ malo iný pôvod ako v konaní/opomenutí žalovanej a dospel k záveru, že žalovaná nepreukázala, že by toto poškodenie spočívalo v predpôrodnej starostlivosti, v dôvodoch na strane žalobkyne 2/ ako matky alebo v inej napr. v genetickej predispozícii žalobkyne 1/. V tomto aspekte súd vychádzal najmä zo záverov znaleckého posudku vypracovaného MUDr. Hanou Podešvovou, ktorá genetický pôvod poškodenia zdravia, ako aj Ohtahara syndróm u žalobkyne 1/ vylúčila a tiež zo záveru znaleckého posudku vypracovaného prof. MUDr. Višňovským ohľadne chronickej hypoxie, pričom táto zo strany žalovanej preukázaná nebola. V druhej rovine sa súd prvej inštancie snažil vyhodnotiť, akou mierou sa konanie, resp. opomenutie žalovanej naopak podieľalo na poškodení zdravia (zdravotného stavu žalobkyne 1/). V

tomto smere konštatoval, že dokazovaním bolo preukázané, že žalovaná pochybila, keď neukončila pôrod cisárskym rezom včas, t. j. 30 resp. 40 minút od vstupného CTG záznamu, ale aj od neskoršieho záznamu, ktoré indikovali hypoxiu plodu. Súd prvej inštancie vychádzal zo záverov znalca prof. MUDr. Višňovského, z ktorých vyplýva, že na základe súčasných medicínskych poznatkov je prakticky nemožné určiť exaktne mieru pravdepodobnosti vyjadrenú intervalom v percentách, ktorá by jednoznačne potvrdila, že vykonanie cisárskeho rezu do 40 resp. 30 minút od vykonania vstupného CTG záznamu pri jeho suspektom alebo patologickom charaktere, by malo za následok iný stav a zároveň by stanovila konkrétny a validovaný stav žalovanej 1/. Keďže výskum s takýmto zameraním by bol nehumánny, na druhej strane prof. MUDr. Višňovský konštatoval, že súčasné poznatky jednoznačne dokumentujú a je nesporné, že realizácia cisárskeho rezu pri objavení sa prvých známkov hypoxie plodu, má jednoznačný benefit z hľadiska jeho popôrodného prežívania a zdravotného stavu, predlžovania a prehlbovania trvania vplyvu vnútromaternicovej hypoxie na plod s rozvojom ireverzibilného poškodenia, najmä mozgu plodu, je jednoznačne negatívnym faktorom ovplyvňujúcim morbiditu a mortalitu novorodencov. Zároveň prof. MUDr. Višňovský uviedol, že s pravdepodobnosťou hraničiacou až takmer s istotou (100 %) je možné konštatovať, že ak by tehotnosť nebola v čase od 23:48 hod. ukončená cisárskym rezom, došlo by k odumretiu plodu a žalobkyňa 1/ by vnútromaternicové dusenie trvajúce od 21.07 hod. do 23.48 hod. neprežila. Podobne znalecká organizácia forensic.sk v znaleckom posudku uviedla, že stupeň poškodenia tkaniva plodu je priamo závislý od dĺžky trvania nedostatku kyslíka (hypoxie). Najcitlivejším orgánom na nedostatok kyslíka je mozog. Plod v maternici má isté pomerne účinné kompenzačné mechanizmy, ktorými chráni citlivé tkanivá (mozog, srdce) pred poškodením, avšak v niektorých prípadoch sa tieto mechanizmy postupne vyčerpávajú ešte pred nástupom pôrodu, takže pôrodná činnosť je pre dieťa nebezpečná a hrozí poškodenie. Keďže ani lekár - súdny znalec nemôže percentuálne určiť mieru príčinnej súvislosti/opomenutím žalovanej a škodou na strane žalobkyne 1/, nebolo by v súlade s právom na spravodlivý proces žiadať od žalobcov, aby preukazovali príčinnú súvislosť v 100 % miere pravdepodobnosti. Zo záverov znalca však jednoznačne vyplynulo, že ak by žalovaná postupovala lege artis a realizovala by ukončenie plodu skôr, riziko postihnutia plodu, by bolo podstatne nižšie. Pravdepodobnosť poškodenia sa zvyšovala, keď žalovaná nerealizovala úkony vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu ani potom ako sa vykonali ďalšie CTG záznamy, ktoré opakovane signalizovali patologický stav plodu, čo súd prvej inštancie vyhodnotil ako závažné porušenie zákonnej povinnosti. Zo záverov znaleckého dokazovania tiež vyplynulo, že opomenutie žalovanej preložiť žalobkyňu 1/ na špecializované pracovisko a ani jej stav nekonzultovať s takýmto pracoviskom, mohlo mať negatívny vplyv na jej výsledný zdravotný stav. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentom žalovanej, že benefit pri použití riadenej hypotermie (znižovanie teploty), je len na úrovni 12,5 %, odvolávajúc sa na znalecký posudok organizácie forensic.sk. K tomu súd prvej inštancie uviedol, že MUDr. Podešvová na otázku o pravdepodobnosti úspešnosti liečby riadenou hypotermiou na záver uviedla, že v posudzovanom prípade sa nebolo možné k tomu vyjadriť, a to zrejme z rovnakých dôvodov ako uviedol prof. MUDr. Višňovský (jednoznačný záver by vyžadovalo nehumánne testovanie na ľuďoch). Avšak ďalším dôvodom bola aj skutočnosť, že znalec sa vo vzťahu k liečbe akútnej hypoxie po pôrode vyjadroval tak, že táto liečba predstavuje komplexnú popôrodnú starostlivosť, kde len jednou z viacerých liečebných postupov je riadená hypotermia. Hoci nebolo možné určiť mieru benefitu zlepšenia zdravotného stavu žalobkyne 1/ vzhľadom na závery znalcov, súd konštatoval, že ak by žalovaná využila dostupné možnosti a v konaní žiadnym spôsobom nepreukázala, že by jej niečo v konzultácii so špecializovaným pracoviskom alebo v preložení žalobkyne 1/ na toto pracovisko bránilo, mohla by zmierniť dôsledky akútnej hypoxie. Poskytnutím správnej zdravotnej starostlivosti by sa výrazne zvýšili šance na zmiernenie zdravotných následkov žalobkyne 1/, preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci je potrebné v záujme zabezpečenia základného práva žalobcov na súdnu ochranu posúdiť otázku príčinnej súvislosti aj na základe pravdepodobnosti (probability) nielen na základe kauzality, ktorý výklad vyrovná slabšie postavenie žalobcov ako poškodených. Znalci síce jednoznačne nepotvrdili, že neposkytnutie zdravotnej starostlivosti žalovanou správne, bolo jedinou a hlavnou príčinou poškodenia zdravia žalobkyne 1/, ale z ich záverov vyplynulo, že postup žalovanej lege artis by mal výrazný benefit na jej zdravotný stav a zvýšili by sa jej šance na vyrovnanie sa s dôsledkami hypoxie, na základe čoho súd vyvodil, že znalcami uvádzaná pravdepodobnosť a zároveň žalovanou neunesené dôkazné bremeno ohľadne iných príčin poškodenia žalobkyne 1/, je pre záver o príčinnej súvislosti medzi nesprávnym postupom žalovanej a poškodením

zdravia žalovanej 1/ v danej veci dostačujúci. Pre vznik zodpovednosti za protiprávne konanie vrátane príčinnej súvislosti je rozhodujúce, že včasná a účinná diagnostika a následne ďalší postup v liečbe mohli zabrániť alebo čo najviac obmedziť riziko vzniku škody na zdraví, k čomu nedošlo, pretože zdravotný stav žalobkyne 1/ bol zaťažený nesprávne poskytnutou zdravotnou starostlivosťou žalovanej a neeliminované riziko viedlo k poškodeniu zdravia. Zároveň bolo potrebné zohľadniť aj všeobecnú prevenčnú povinnosť, v zmysle ktorej je každý povinný zachovávať vždy taký stupeň pozornosti, ktorý vzhľadom ku konkrétnej, časovej a miestnej situácii možno od neho požadovať a ktorý je spôsobilý zabrániť alebo čo najviac obmedziť riziko škody na živote. Preto nesprávnym diagnostickým a terapeutickým postupom t. j. neposkytnutím zdravotnej starostlivosti žalovanou lege artis nedošlo k zamedzeniu rizika škody na živote žalobkyne 1/, čím boli naplnené všetky atribúty zodpovednostného vzťahu vrátane príčinnej súvislosti.

4. V súvislosti s nárokom na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sa žalobcovia v priebehu konania domáhali priznania 238 868 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 228 365 eur odo dňa nasledujúceho od doručenia žaloby žalovanej do zaplatenia; vo výške 5 % ročne zo sumy 10 503 eur odo dňa nasledujúceho od doručenia zmeny žaloby zo 17. decembra 2018 žalovanej do zaplatenia; sumy 119 434 eur ako zvýšenie náhrady spoločenského uplatnenia v rozsahu 50 % s úrokom z omeškania vo výške 5 % zo sumy 114 183 eur odo dňa nasledujúceho od doručenia žaloby žalovanej; vo výške 5 % ročne zo sumy 5 251 eur odo dňa nasledujúceho od doručenia zmeny žaloby zo 17. decembra 2018 do zaplatenia, ktorú zmenu súd prvej inštancie na pojednávaní 7. februára 2019 pripustil. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne 1/ bolo znaleckým posudkom znaleckej organizácie forensic.sk ohodnotené 13 920 bodmi, z čoho 6 960 bodov predstavovalo základné ohodnotenia podľa § 10 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, účinného ku dňu škodovej udalosti k 6. decembru 2014 (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“) a 6 960 bodov zvýšenie o 100 % podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. Hodnotenie jednotlivých položiek 253, 299, 297b, 303, 307, 321b v znaleckom posudku zodpovedá prílohe č. 1 k zákonu č. 437/2004 Z. z. a s prihliadnutím k tomu, že žalovaná hodnotenie nespochybňovala, súd prvej inštancie túto otázku považoval za nespornú s prihliadnutím aj na jej odborný charakter. Vychádzajúc z hodnoty jedného bodu stanovenej v znaleckom posudku vo výške 17,16 eur pre rok 2015 vo vzťahu k dobe vzniku poškodenia žalobkyne 1/ a k momentu možného ustálenia zdravotného stavu k vypracovaniu návrhu hodnotenia, t. j. k 6. decembru 2015, teda v súlade s § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. a opatrením Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, č. S02622-OL-2015 z 13. mája 2015 o ustanovení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2015.

5. Vo vzťahu k zvýšeniu hodnoty náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia najviac o 50 % v súlade s § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., súd prvej inštancie považoval taktiež za preukázané, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré zvýšil náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia o 50 %. Vychádzal z lekárskeho posudku Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Nitra č. 216/59762, č. 59763 z 3. februára 2016, z ktorého vyplýva, že miera funkčnej poruchy žalobkyne 1/ je na 90 %, ale aj zo znaleckého posudku znaleckej organizácie forensic.sk, podľa ktorého je mimoriadne závažný zdravotný stav žalobkyne 1/ trvalý a nezvratný. Žalobkyňa 1/ nielenže utrpela ťažké poškodenie zdravia, ale aj v dôsledku tohto poškodenia je jej ďalší život mimoriadne poznačený, preto na ne prihliadal. Najmä zohľadnil vysoký stupeň neurologického poškodenia, schopnosť žalobkyne 1/ vnímať bolesť, ktorú jej spôsobuje odsávanie hlienov a rehabilitačné cvičenie, ktorými dôsledkami zdravotnej ujmy permanentne trpí. V tejto súvislosti poukázal na judikát publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 35/2013, ktorého právna veta znie: „uznanie invalidity je len jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z.“, ako aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 501/13, z ktorého citoval relevantnú časť. Na základe uvedeného preto nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vyhovel čiastočne. V súvislosti s uplatneným úrokom z omeškania, súd prvej inštancie nárok na úrok z omeškania zo sumy 119 434 eur žalobkyne 1/ nepriznal s odôvodnením, že o tom či je žalovaná v omeškaní aj s plnením sumy zodpovedajúcej 50 % zvýšeniu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa žalovaná mohla dozvedieť až vyhlásením rozhodnutia o veci samej.

6. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 415, § 420 ods. 1, 2, a 3, § 442 ods. 1, § 444, § 449 ods. 1 a 3, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1, § 2 ods. 1, 2, a 3, § 4 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, 2, a 4, § 5 ods. 5, § 6 ods. 1 a 3, § 7 ods. 1, 2, a 6, § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 437/2004 Z. z. § 1, § 2 ods. 1, § 4 ods. 1 a 3 zákona č. 576/2004 Z. z., § 1 Opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. SO2622-OL-2015 z 13. 05. 2015 o ustanovení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2015, § 3 Nariadenia Vlády Slovenskej republiky číslo 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády č. 87/1995 Zb.“).

7. K vznesenej námietke intervenienta týkajúcej sa premlčania vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa položky 299, súd prvej inštancie uviedol, že intervenient ani žalovaná, ktorá s jeho argumentáciou súhlasila, nepreukázali, že by došlo k premlčaniu uplatnenej časti nároku vo výške 36 036 eur za položku 299 hodnotenú 700 bodmi plus zvýšenie o 100 % a plus zvýšenie o 50 %, t. j. 2100 bodov, pri hodnote bodu 17,16 eur predstavujúcich 36 036 eur). Preskúmaním zdravotnej dokumentácie žalobkyne I/, ktorá bola súčasťou znaleckého posudku vypracovaného znaleckou organizáciou forensic.sk súd prvej inštancie zistil, že viaceré lekárske správy pochádzajú z obdobia po 6. decembri 2015, a teda k ustáleniu zdravotného stavu nemohlo dôjsť k tomuto dátumu, ale muselo k nemu dôjsť neskôr. Pokiaľ ide o spornú položku 299 (stav po tracheotómii s trvale zavedenou kanylou), zo zdravotnej dokumentácie vyplýva, že hoci tracheotómia bola realizovaná až 18. septembra 2015, v januári bola realizovaná jeho reinzercia a z lekárskej správy z 13. júna 2017 vyplýva, že u žalobkyne I/ bol v tom čase plánovaný ORL výkon - odstránenie granulácii trachostómii. Je teda zrejmé, že pokiaľ ide o túto položku nie je jednoznačné, kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu, ale je pravdepodobné, že to bolo najneskôr 6. decembra 2015 a zároveň neskôr ako 21. decembra 2016, t. j. okamih rozhodujúci pre uplynutie premlčacej doby vzhľadom na rozšírenie žaloby doručenej súdu 21. decembra 2018. Na základe uvedeného skonštatoval, že intervenient a žalovaná neunesli dôkazné bremeno o ním vznesenej námietke premlčania, keďže nepreukázali, že k ustáleniu zdravotného stavu s objektívnou možnosťou vykonať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia došlo 6. decembra 2015, rovnako, žeby k jeho ustáleniu s objektívnou možnosťou vykonať bodové ohodnotenie došlo skôr, ako bol vyhodnotený samotný znalecký posudok na jeho ohodnotenie. Zo znaleckého posudku č. 267/2018 vypracovaného znaleckou organizáciou forensic.sk vyplýva, že definitívne posúdenie bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia mohlo v danom prípade súvisieť aj s ďalším vývojom zdravotného stavu, resp. s možnými komplikáciami zdravotného stavu žalobkyne I/, preto súd prvej inštancie uzavrel, že ani k 30. októbru 2018 nedošlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne I/. Zároveň skonštatoval, že ak by aj neposudzoval námietku premlčania optikou podľa uvedeného, dospel by k záveru, že nie je dôvodná. Žalobcovia už v žalobe z 8. júna 2017 špecifikovali poškodenie zdravia žalobkyne v dostatočnom rozsahu potrebnom na uplatnenie náhrady škody. K argumentu intervenienta, že žalobcovia mali možnosť predložiť lekársky posudok podľa § 7 zákona č. 437/2004 Z. z. súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia dostatočne odôvodnili, prečo tento lekársky posudok nebol vyhotovený, preto súd považoval uvedený výklad, kedy si poškodený uplatní nárok na náhradu škody a špecifikuje, čo i len laicky svoje poškodenie zdravia, ktoré je následne konkretizované lekárske, resp. znaleckým posudkom za výklad ústavo-konformným, keďže účelom práva na priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je ochrana práv slabšej strany poškodeného protiprávnym konaním zodpovedného subjektu a to v špecifickej oblasti, kde hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia je otázkou odborného charakteru (II. ÚS 142/2015).

8. Následne citoval ustanovenia § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcami konštatoval, že žalovaná, ani intervenient nespochybnili základ ich nároku, v prípade, ak súd dospeje k záveru, že je daný nárok na náhradu škody; spochybňovali iba výšku uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy. Poukázal na skutkové okolnosti tvrdené žalobcami, ako aj na stanovisko žalovanej k uplatnenému nároku, ďalej na rozsah vykonaného dokazovania a konštatoval, že kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia statusu obete, podľa čl. 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ktorú objasnil Európsky

súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007, sťažnosť č. 43662/98, ako aj v prípade Stanková proti Slovenskej republike v rozhodnutí z 9. októbra 2007, sťažnosť č. 7205/02. Ďalej poukázal na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7Cdo/65/2013, 5Cdo/265/2009, 4Cdo/139/2011, 3Cdo/228/2012, 1Cdo/77/2009, 2Cdo/194/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/168/2010, s poukázaním na výšku priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy v jednotlivých prípadoch, preto nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy považoval za dôvodný. Pri určení jej výšky vychádzal z dvoch základných kritérií a to zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy a z okolností, za akých došlo k neoprávnenému zásahu, pričom dospel k záveru, že práve výška, ktorú priznal je opodstatnená a odôvodňujúca. Vzhľadom na uvedené skutkové okolnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, žalobkyni 1/ priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 100 000 eur, žalobcom 2/ a 3/ každému po 80 000 eur. Predovšetkým zohľadnil neprimeraný zásah do zdravotného stavu žalobkyne 1/, ktorý považoval za závažný nielen pre jej uplatnenie, ale aj pre zaradenie do bežného života, z ktorého je absolútne vylúčená. Zároveň zohľadnil aj skutkové okolnosti týkajúce sa každodennej starostlivosti o žalobkyňu 1/, ktoré vyplynuli nielen z vykonaných dôkazov v rámci výpovede žalobcov 2/ a 3/, ale aj z lekárskeho správ, zo záverov znaleckých posudkov, ako aj zo samotnej obhliadky žalobkyne 1/, ktorá sa v podstate dennodenne musí vyrovnávať s dôsledkami pochybenia žalovanej, pričom sa jedná o jednotlivé úkony starostlivosti (napr. odsávanie hlienov, cvičenie), ktoré jej ako bežné činnosti pre zdravého človeka spôsobujú bolesti, ktoré bude s najväčšou pravdepodobnosťou zažívať do konca života. Zároveň zohľadnil aj skutočnosť, že žalobkyňa 1/ sa nedožije priemerného veku dožitia veku ženy na Slovensku, taktiež, že nielenže nebude môcť plnohodnotne prežiť svoj život, ale s najväčšou pravdepodobnosťou ho nebude môcť prežiť v priemernom veku dožitia vzhľadom na odhad lekárov. Na strane žalobcov 2/ a 3/ zohľadnil zásah do ich osobnostných práv ako rodičov žalobkyne značnej intenzity, ktorý naďalej pretrváva, ako aj ujmu na zdraví žalobkyne 1/, ktorá bola nečakaná, vzhľadom k tomu, že u žalobkyne 2/ sa počas tehotenstva nevyskytli žiadne komplikácie a ani na poslednej predpôrodnej kontrole neboli zistené žiadne indikácie, že by sa mala žalobkyňa 1/ narodiť so zdravotným postihnutím. V dôsledku škodovej udalosti nedošlo len k zásahu do emocionálnej sféry žalobcov 2/ a 3/ v očakávaní narodenia prvého zdravého dieťaťa, ale tiež k výrazne negatívnemu ovplyvneniu ich doterajšieho života vo všetkých sférach, a to napríklad v nemožnosti žalobkyne 2/ zamestnať sa z dôvodu nepretržitej starostlivosti o žalobkyňu 1/ a takmer absolútne obmedzenie stretávanie sa s priateľmi, známymi, realizácie koníčkov, problémy v partnerskom živote žalobcov 2/ a 3/, psychické problémy žalobkyne 2/, pre ktoré musela vyhľadať odbornú pomoc. Miera ujmy do práva na súkromie a rodinný život žalobcov 2/ a 3/ bola výrazne zvýšená, lebo sústavne prežívajú traumatické zážitky vzťahujúce sa k zdravotnému stavu žalobkyne 1/, keďže sa musia vyrovnávať aj s tým, že s niektorými úkonmi starostlivosti o ňu jej sami spôsobujú bolesť, napr. pri odsávaní, cvičení a kŕmení. Tento psychický stres je umocnený tým, že momentálne môžu porovnať, aké radosti by so žalobkyňou 1/ jednak prežívali, ak by bola zdravá, keďže sa im narodilo druhé zdravé dieťa. Súkromný život rodiny sa tak úplne zmenil a zostal v ňom už len nepatrný priestor pre záľuby, oddych a ostatné voľnočasové aktivity. Zároveň s prihliadnutím aj na okolností, za ktorých k zásahu do práv žalobcov došlo, ktoré vyplynuli z rozsahu vykonaného dokazovania, súd prvej inštancie po zohľadnení argumentov žalovanej, že z ich strany sa nejednalo o úmyselné, ale neobstarateľné konanie. Z vykonaného dokazovania nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by postupu k non lege artis došlo úmyselným konaním zamestnanca žalovanej. Zároveň zohľadnil skutočnosť, že žalovaná patrí medzi najlepšie zariadenia na Slovensku v kategórii štátne, univerzitné a fakultné nemocnice. V kontexte uvedeného dospel teda k záveru, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy s prihliadnutím aj na výšku náhrady škody zodpovedá uplatneným námietkam aj zo strany žalovanej.

9. V súvislosti s uplatneným úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy a to odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby do zaplataenia, súd prvej inštancie v tejto časti nárok nepovažoval za dôvodný. Vysvetlil, že nepovažoval právny názor vyplývajúci z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2149/17 z 10. decembra 2019, v zmysle ktorého „odopretím úrokov z omeškania sa inštitút náhrady nemajetkovej ujmy stáva bezzubým, pretože sa umožňuje povinnému, aby úspešne bez akejkoľvek sankcie sa vyhýbal plneniu svojich povinností“, za

právny názor, ktorým by bol prekonaný právny názor vyplývajúci z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/185/2011 zo 14. marca 2012, z ktorého vyplýva, že „povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania“. Na záver podotkol, že pokiaľ neprebehne odborná polemika ohľadne nového posudzovania uplatňovaného nároku na úrok z omeškania vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nepovažoval právny názor najvyššieho súdu v slovenských podmienkach za prekonaný.

10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 v spojení s § 255 CSP tak, že žalobkyni 1/ vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádzal zo zásady úspešnosti čo do základu nároku v celom rozsahu, preto jej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanej. Vo vzťahu k čiastočnému úspechu žalobcov 1/ a 3/ pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie vychádzal zo zásady úspechu vo veci aj v konaniach, ktorých výška závisela od úvahy súdu, preto aj v tejto časti boli žalobcovia 1/ až 3/ úspešní, ktorým priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

11. Odvolací súd v odôvodnení skonštatoval správne zistenie skutkového stavu vrátane právneho posúdenia, ako aj náležitého odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, s ktorým záverom sa v celom rozsahu stotožnil. Vzhľadom na mimoriadne podrobné odôvodnenie napadnutého rozsudku, okrem nesprávne určenej doby omeškania žalovanej s plnením žalobkyne 1/ s náhradou škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, odvolací súd v celom rozsahu na dôvody napadnutého rozsudku poukázal. Podotkol, že na zdôraznenie správnosti nemal čo dodať, nakoľko súd prvej inštancie vyčerpávajúcym spôsobom rozhodnutie odôvodnil. Na doplnenie a v súvislosti s vysporiadaním sa s uplatnenými námietkami vznesenými v odvolacom konaní následne uviedol, že námietku premĺčania vo vzťahu k položke 299 uplatnenú intervenientom, nepovažoval za dôvodnú. S uplatnenou námietkou sa podrobne zaoberal súd prvej inštancie a dospel k záveru, že intervenient a žalovaná nepreukázali, že došlo k premĺčaniu v tejto časti nároku žalobkyne 1/. K ustáleniu zdravotného stavu poukázal na skutkové okolnosti vyplývajúce zo zdravotnej dokumentácie žalobkyne 1/ a s prihliadnutím na otázku odborného charakteru konštatoval, že v otázke premĺčania tejto položky žalovaná a intervenient neuniesli dôkazné bremeno, keďže definitívne posúdenie bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne 1/ vykonali až znalci v znaleckom posudku. Na potvrdenie správnosti podotkol, že žalobkyňa 1/ sa dozvedela o škode a jej výške až zo záverov znaleckých posudkov predložených v rámci dokazovania, preto nemožno hovoriť o premĺčaní nárokov, ktoré uplatnila v priebehu konania. Premĺčacia doba neuplynula pri uplatňovaní nároku žalobkyne 1/ na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v konaní, pretože uplatnené dispozičné nároky boli uplatnené v čase pred jej uplynutím počítanej od ustálenia zdravotného stavu. Aj samotní znalci v znaleckom posudku forensic.sk vychádzali z možného ustálenia zdravotného stavu žalobkyne 1/ k 6. decembru 2016, t. j. rok po vzniku ujmy zakladajúcej nárok na náhradu škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Na strane žalobcov sa jedná skutočne o laikov v medicínskej oblasti a keďže ide o vysoko odbornú otázku posúdenia a hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne 1/, uvedené mohlo byť vykonané iba znaleckým posúdením znalcov z daného odboru. Po spresnení žalobného nároku, po vypracovaní znaleckých posudkov, si žalobcovia následne uplatnili aj náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia za položku 299. Odvolací súd vyhodnotil bodové hodnotenie vykonané znalcami v znaleckom posudku znaleckej organizácie forensic.sk ako špecifikáciu a upresnenie žalobcami uplatneného nároku na náhradu škody. Na základe uvedeného preto nebolo možné dospieť k záveru o uplynutí premĺčacej doby na náhradu škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne 1/. K jej uplatneniu došlo podanou žalobou z 8. júna 2017. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu posúdeniu omeškania žalovanej s platením náhrady škody žalobkyne 1/ odvolací súd poukázal na to, že minimálne odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanej, t. j. 27. februára 2017 sa žalovaná dozvedela o existencii nároku žalobkyne 1/ na náhradu škody. Keďže žalovaná neplnila žiadnu čiastku z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, dostala sa do omeškania, pričom za prvý deň omeškania bolo potrebné považovať deň nasledujúci po doručení žaloby žalovanej. Tvrdenie, že žalovaná odmietala plniť dôvodiac o neexistencii príčinnej súvislosti medzi vznikom škody žalobkyne 1/ a konaním žalovanej, nebolo dôvodom na nepriznanie úrokov z omeškania. Napokon týmto dôvodom nemôže byť ani

skutočnosť uvádzaná intervenientom, že bola nesprávne vypočítaná suma omeškania, keď si žalobcovia nesprávne uplatnili náhradu za 12 520 bodov a hodnote bodu v sume 17,16 eur a nie v sume 18,24 eur. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že omeškanie je potrebné počítať iba od začiatku omeškania, teda odo dňa, keď sa žalovaná dozvedela o tom, že má žalobkyni 1/ plniť, a týmto dňom bol nesporne deň doručenia žaloby, t. j. 27. februára 2017, a teda nasledujúcim dňom sa žalovaná dostala s plnením žalobkyni 1/ do omeškania. Na základe uvedeného preto odvolací súd námietku intervenienta v tejto časti nepovažoval za dôvodnú. Poznamenal, že súd prvej inštancie síce nesprávne určil úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 228 365 eur, pričom správne mal určiť z hodnoty 238 867, 20 eur a zo sumy 20 503 eur od 8. februára 2019 a za položku 299 vo výške 5 % ročne zo sumy 24 024 eur, avšak žalobcovia v tejto časti odvolanie nepodali, preto odvolací súd v tejto časti považoval napadnuté rozhodnutie za správne. Odvolanie intervenienta, ktorým žiadal zamietnutie žaloby v časti priznaných úrokov z omeškania však nepovažoval za odôvodnené.

12. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov 1/ až 3/ v zamietavej časti, ktorým súd prvej inštancie nepriznal žalobcom nárok na úrok z omeškania z priznanej náhrady z nemajetkovej ujmy, sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, poukazujúc na ustálenú súdnu prax uvedenú súdom prvej inštancie. Konštatoval, že pre rozhodovanie súdov Slovenskej republiky je záväzná iba tá judikatúra a samozrejme judikatúra ESLP, preto rozhodnutiami súdnych autorít Českej republiky sa môžu súdy Slovenskej republiky inšpirovať, avšak judikatúra, ktorá sa uplatňuje v Slovenskej republike musí byť prekonaná súdnymi autoritami v oblasti práva Slovenskej republiky. Sporové strany legitímne očakávajú, že ich spor bude rozhodnutý za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom a to najmä, ak v podobnej veci existujú rozhodnutia zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, či rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu. Na základe uvedeného odvolací súd považoval odvolanie žalobcov 1/ až 3/ za nedôvodné.

13. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 396 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu žalobkyne 1/ jej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v časti nároku na zaplatenie 36 036 eur a úrokov z omeškania na náhradu škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia proti žalovanej; žalovanej priznal z titulu zamietavého výroku o nároku žalobcov 1/ a 3/ na priznanie úroku z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nárok na náhradu trov konania proti žalobcom 1/ až 3/ v plnom rozsahu.

14. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej len „dovolatelia“), ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP, namietaním právneho posúdenia súdom prvej inštancie existencie práva na úrok z omeškania s plnením náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti v peniazoch, ktorú otázku bolo nutné posúdiť inak. Dovolatelia argumentovali tým, že súd prvej inštancie na uplatnený nárok aplikoval právny názor vyplývajúci z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1Co/15/97, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 3, pod por. č. 45/2000, citujúc právnu vetu v znení: „Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania“. Uvedený právny názor vyplýva aj z rozsudku najvyššieho súdu zo 14. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/185/2011. Odvolací súd bez akejkoľvek odbornej argumentácie právne posúdenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, preto z tohto dôvodu považovali napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za nedostatočne odôvodnené. Následne s poukazom na zákonné náležitosti odôvodnenia rozhodnutia súdu vyplývajúce z § 220 CSP namietali, že ak rozsudky odkazujú na ustálenú rozhodovaciu prax, tak rozhodnutia, na ktoré odkazujú by mali poskytovať odpovede na právnu argumentáciu predloženú súdu k posúdeniu. Ak tieto rozhodnutia (judikáty) odpovede na zásadnú jednoznačnú právnu (aj ústavnoprávnu) argumentáciu týkajúcu sa iného právneho posúdenia predpokladov pre posúdenie zamietnutého nároku neobsahujú, rozhodnutie trpí zásadným kvalitatívnym nedostatkom. Podľa dovolateľov napadnuté rozhodnutie v celosti neobsahuje žiadny argumentačný dialóg, ktorý by podporil právny názor o konštitutívnej povahe súdneho rozhodnutia, ktorým sa priznáva náhrada nemajetkovej ujmy. Napadnutým rozhodnutím bol porušený princíp kontradiktórnosti konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do

súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru. V nadväznosti na uvedené dovolatelia podotkli, že pred súdmi nižších inšancií argumentovali aj ústavno-právnym argumentom z pohľadu potreby vykladať ustanovenia právneho predpisu v súlade s ústavou. Podľa ESĽP argumenty týkajúce sa základných práv a slobôd vyplývajúcich z dohovoru sú veľmi významnými argumentmi, s ktorými sa vnútroštátne súdy musia v rozhodnutí vyrovnávať a nemôžu ich opomenúť. Poukázali na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 296/09, ako aj na rozhodnutie ESĽP vo veci Van de Hurk proti Holandsku, sťažnosť č.16034/90. Zdôraznili, že pojem „procesný postup“ v zmysle § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“, ktorého súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, sp. zn. 6Cdo/98/2017). Odkaz na ustálenú rozhodovaciu prax neobsahuje právne dôvody, ktoré by vyvracali argumentáciu dovolateľov ohľadom začatia omeškania žalovanej s plnením náhrady nemajetkovej ujmy, preto došlo k naplneniu dovolania. Podľa dovolateľov sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe a vymedzenú právnu otázku mal riešiť inak. Dovolatelia boli presvedčení o tom, že odklon od ustálenej rozhodovacej praxe však nemôže byť vzhľadom na vývoj právnej úpravy, zmenu podmienok a rozvoj právnych názorov v súvisiacich oblastiach (napr. začiatok plynutia premĺčacej lehoty nemajetkovej ujmy) nemožný. Je preto nevyhnutné, aby odvolací súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia riadne vyargumentoval právne otázky, ktoré neboli riešené v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Ak tak odvolací súd neurobil, zasiahol do práva na spravodlivý proces v zmysle ústavy, listiny a dohovoru. Ochrana konania (omeškania s plnením) žalovanej v danom prípade nemá prednosť pred ochranou žalobcov. Žalovaná neplnila náhradu nemajetkovej ujmy včas z dôvodu, že by dôverovali ustálenej súdnej praxi a výkladu práva podávaného súdmi, t. j. jej legitímne očakávania neboli porušené. Predmetom obrany žalovanej v súdnom konaní nebola výška náhrady nemajetkovej ujmy určovaná súdom, ale existencia zodpovednosti žalovanej za následok, lebo sa v spore snažila presvedčiť súd, že za uplatnené nároky vôbec nezodpovedá. Zmena ustálenej rozhodovacej praxe je principiálne možná aj v zmysle § 48 CSP. Ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka chráni hodnoty (právo na život a ochranu súkromného a rodinného života), ktoré predstavujú jedny z najdôležitejších hodnôt, na ktorých je postavený hodnotový (a tiež právny) poriadok spoločnosti. Podľa dovolateľov osoba, ktorej vznikla typovo závažnejšia ujma na osobnosti, nemá byť pri omeškaní povinného (dlžníka) kompenzovaná menej ako osoba, ktorej vznikla ujmy na majetku. To, že ujma na osobnosti je spravidla ťažšie vyčísľiteľná, nemôže ísť výlučne na ťarchu poškodeného, nemožno teda dospieť k záveru, že kým rozsudok nenadobudne právoplatnosť, zodpovedný môže bez akejkoľvek sankcie odmietnuť plniť. Z judikatúry vyplýva, že konštitutívne rozhodnutia predstavujú výnimku a môžu sa vydávať len v prípadoch, keď zákon súdu výslovne priznáva oprávnenie založiť práva a povinnosti medzi stranami. Ústavný súd vo svojej judikatúre nárok na peňažnú náhradu podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka charakterizoval ako dôsledok zodpovednosti za civilný delikt, z čoho plynie, že povinnosť pôvodcu ujmy plniť vzniká v posudzovanej veci z deliktu samotného a nie až údajne konštitutívnym rozhodnutím. V závere dovolatelia zdôraznili, že nepriznanie úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy by bolo ďalším zásahom do rozloženia bremien zo zodpovednosti za neoprávnený zásah s tým, že by bez právom aprobovaného dôvodu vylučovalo paušalizovanú náhradu škody spôsobenú omeškaným plnením. S prezentovaním alternatívneho výkladu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 492, § 563, § 3) dovolatelia vyslovili názor, že v danej veci nie je dôvod odchyliť sa od aplikácie § 563 Občianskeho zákonníka, keďže právomoc určovať výšku škody mal súd aj napr. podľa § 136 Občianskeho súdneho poriadku s tým, že takéto určenie výšky škody nikdy nebolo prekážkou pre priznanie úrokov z omeškania od splatnosti záväzku. Navrhli zrušiť rozhodnutie v napadnutej časti a vec vrátiť súdu druhej inštalácie na ďalšie konanie, resp. zrušiť v napadnutej časti aj rozhodnutie súdu prvej inštalácie a vec vrátiť súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie.

15. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že podľa jej názoru rozsudok odvolacieho súdu netrpí takou vadou, ktorá by zakladala nesprávny procesný postup znemožňujúci žalobcom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa názoru žalovanej samotná skutočnosť, že súdy nižších inštalácií sa v otázke úrokov z omeškania v prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nestotožnili s právnym názorom žalobcov, nie je porušením práva žalobcov na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. K prezentovanému názoru týkajúcemu sa posúdenia náhrady nemajetkovej ujmy z hľadiska naplnenia jej funkcií, ale najmä s

prihliadnutím na názor vyplývajúci z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, žalovaná zdôraznila, že naplnenie satisfakčnej funkcie, aj preventívno-sankčnej funkcie je možné dosiahnuť aj samotnou výškou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukázala na fakt, že odvolací súd sa v bode 1.13.4. v spojení s bodmi 21.1.1. a 21.1.2 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia s otázkou nároku na úroky z omeškania z nemajetkovej ujmy vysporiadal. Poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax a súčasne prezentovala názor, že za situácie, keď výška nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu a až rozhodnutím súdu sa povinná osoba dozvie o tom, v akej výške má nemajetkovú ujmu plniť, nemôže dôjsť k omeškaniu skôr ako dňom nasledujúcim po dni, aký určil súd v rozhodnutí o povinnosti plniť nemajetkovú ujmu. V tejto súvislosti podotkla, že úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti dlžníka zaplatiť svoj dlh riadne a včas. Z hľadiska určitosti dlhu musí tento byť určený čo do dôvodu a výšky, inak nejde o dlh. V prípade pohľadávky oprávnenej osoby na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, táto je s poukazom na ustanovenie §13 ods. 3 Občianskeho zákonníka minimálne čo do výšky určená až rozhodnutím súdu. Pred týmto okamihom sa povinná osoba nemôže dostať do omeškania so splnením dlhu, nakoľko nemôže poznať výšku dlhu. Navrhla dovolanie odmietnuť, uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

16. Intervenient vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že z dôvodu, že krytie nemajetkovej ujmy nebolo v poisťovnej zmluve uzavretej medzi ním a žalovanou dohodnuté, nie je daný v tejto časti jeho právny záujem na výsledku konania, na ktorú skutočnosť v priebehu konania poukazovali a k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa nevyjadrovali. I napriek tejto skutočnosti však považoval právne závery súdov nižších inštancií za súladné s judikatúrou najvyššieho súdu, pričom poukázal na R 45/2000. Navrhol dovolanie zamietnuť.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia (§ 438 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 1 a 3 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

18. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inšancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

20. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva

táto vada.

22. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

23. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

24. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

25. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali, že odvolací súd bez akejkoľvek odbornej argumentácie vo vzťahu k namietanému nepriznaniu úrokov z omeškania s plnením náhrady nemajetkovej ujmy napadnutý výrok rozsudku súd prvej inštancie potvrdil. Zdôraznili, že odvolací súd sa riadne nevysporiadal so vznesenými argumentmi, ktoré považovali za významné pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku. Tvrdili, že pred oboma súdmi argumentovali aj ústavnoprávnym argumentom z pohľadu potreby vykladať ustanovenia právneho predpisu v súlade s ústavou.

26. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

27. K namietanému nedostatočnému odôvodneniu napádaného rozhodnutia dovolací súd uvádza, že odôvodnenie uvedené najmä v bodoch 21.1.1 a 21.1.2 v spojení s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom jeho kontexte vo vzťahu najmä k správne zistenému skutkovému stavu (bod. 101 a 102) spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

28. Civilný sporový poriadok totiž umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v

rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M. Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. (Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

29. V danom prípade odvolací súd vo vzťahu k uplatnenému úroku z omeškania v súvislosti s priznaním náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že „za situácie, že výška nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu a až rozhodnutím súdu sa povinná dozvie o tom, že v akej výške má nemajetkovú ujmu plniť, nemôže dôjsť skôr k omeškaniu ako dňom, nasledujúcim po dni, aký určil súd v rozhodnutí o povinnosti plniť nemajetkovú ujmu. Z uvedeného jednoznačne vyplýva správny záver súdu prvej inštancie týkajúci sa nepriznania žalobcom 1/ až 3/ nárok na úrok z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Až rozhodnutím súdu sa žalovaná dozvedela o tom, v akej výške má nemajetkovú ujmu plniť, preto sa nemohla dostať do omeškania skôr, ako štvrtým dňom po právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý deň ešte nenastal“. V súvislosti s právnym záverom vyplývajúcim z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2149/17 z 10. decembra 2019, na ktorý dovolatelia v konaní pred súdmi nižších inštancií poukazovali, súd prvej inštancie pripustil, že prezentovaný názor má logiku z pohľadu efektívnej ochrany práv či už poškodených osôb alebo osôb, ktorým bolo zasiahnuté do osobnostných práv, avšak vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o právny názor, ktorý je v úplnom rozpore s doterajšou praxou slovenských súdov, navyše v rozpore s judikovaným názorom najvyššieho súdu, ktorý nebol prekonaný, uplatnený nárok o úrok z omeškania z uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby do zaplatenia nepovažoval za dôvodný. S uvedeným záverom sa stotožnil aj odvolací súd, ktorý na doplnenie uviedol, že sporové strany legitímne očakávajú, že ich spor bude rozhodnutý za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom, a to najmä v situácii, ak v podobnej veci existujú rozhodnutia uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, či rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu. Pre rozhodovania súdov Slovenskej republiky je záväzná iba táto judikatúra a rozhodnutiami súdnych autorít Českej republiky sa súdy Slovenskej republiky môžu inšpirovať.

30. Potvrdením rozhodnutia vo veci samej v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd preskúmal správnosť zistenia skutkového stavu, ako aj správnu aplikáciu a interpretáciu príslušných hmotnoprávných noriem na zistený skutkový stav a zároveň aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva. Vysporiadanie sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolacom konaní odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

31. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS

188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

32. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitost' odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

33. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

34. Vec prejednávajúci senát dospel teda k záveru, že z procesného postupu súdov nižších inštancií nevyplýva, že by konanie bolo zaťažené vadou zmätočnosti, ktorá by mala mať za následok porušenie procesných práv dovolateľov a s tým spojeného ich práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania z tohto dôvodu nie je daná.

35. V súvislosti s namietaním právneho posúdenia týkajúceho sa nepriznania úroku z omeškania s plnením nemajetkovej ujmy, dovolací súd aplikujúci ustanovenie § 124 CSP v spojení s čl. 11 ods. 1 až 3 Základných princípov CSP, posudzujúc dovolanie aj podľa jeho obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 336/2019) dospel k záveru, že dovolatelia uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Argumentovali tým, že súdy nižších inštancií sa mali odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe, lebo otázku existencie práva na úrok z omeškania s plnením náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti v peniazoch, je nutné posúdiť inak. Podľa dovolateľov súdy nižších inštancií sa mali odkloniť od prijatého judikátu R 45/2000, v zmysle ktorého povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia; až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania; totožný právny názor vyplýva aj z rozsudku najvyššieho súdu zo 14. marca 2012 sp zn. 6Cdo/185/2011, na ktorý súdy nižších inštancií poukázali s výslovným konštatovaním, že uvedený judikát nebol dosiaľ rozhodovacou praxou súdov prekonaný, preto o uplatnenom nároku rozhodli v súlade s ustálenou súdnou praxou.

36. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

37. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

38. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

39. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a 6Cdo/129/2017).

40. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a v Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

41. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

42. Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 Základných princípov CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

43. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba to, čo majú dovolené a spôsobom ustanoveným zákonom.

44. V ustanovení § 421 ods. 1 CSP sú taxatívnym spôsobom vymenované rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné a preto umožňuje uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Z

ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP však nevyplýva ani len náznak toho, že by bolo dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý sa s prijatým právnym záverom vyplývajúcim z ustálenej rozhodovacej praxe stotožnil a teda sa od ustálenej rozhodovacej praxe neodklonil, podľa prezentovaného názoru dovolateľov sa odkloniť mal. Právna úprava obsiahnutá v uvedenom ustanovení je jednoznačná, jasná a nevyvoláva možnosť inej interpretácie, preto podľa názoru odvolacieho súdu výklad uvedeného ustanovenia sa nesmie priecť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné (čl. 3 ods. 2 Základných princípov CSP).

45. K nemožnosti extenzívneho výkladu ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa vyjadril veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 1VCdo/1/2019 z 26. novembra 2019, z ktorého vyplýva, že „pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 106/2019). Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie predpokladov zákonných (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv strany sporu (účastníka konania) v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 35/02). Postup príslušného súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia práva strany sporu, resp. účastníka konania (m. m. I. ÚS 156/2018, II. ÚS 465/2017). Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v rámci svojho rozhodovania dospel k záveru, že k porušeniu princípu vyplývajúceho z čl. 2 ods. 3 ústavy dochádza, ak súd ústavne nekonformným výkladom CSP odoprie procesnému úkonu strany ako slobodnému prejavu jej vôle tie dôsledky, ktoré takýmto prejavom zamýšľala vyvolať (II. ÚS 570/2017). Podľa názoru veľkého senátu ale (na druhej strane) dochádza k porušeniu princípu vyplývajúceho z čl. 2 ods. 2 ústavy, ak dovolací súd ústavne nekonformným výkladom CSP prizná procesnému úkonu strany tie dôsledky, ktoré zákon s takým prejavom nespájajú. Podľa názoru veľkého senátu zreteľným dôkazom toho, aký bol zámer zákonodarcu pri stanovení predpokladov prípustnosti dovolania, v ktorých dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, je samotný priebeh a najmä výsledok legislatívneho procesu zavŕšeného prijatím CSP. Zákonodarnému zboru bolo predložený návrh CSP s ustanoveniami upravujúcimi prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v tomto znení: „Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, d) ak má byť dovolacím súdom vyriešená právna otázka posúdená inak“. Na základe pozmeňujúceho a dopĺňujúceho návrhu poslancov bolo z predloženého návrhu vypustené ustanovenie označené v návrhu CSP ako písmeno „d“) tohto ustanovenia. Tým zákonodarcu zreteľne vyjadril svoj zámer, prípustné výlučne z dôvodov uvedených v písmenách a), b), a c), resp. aby dovolanie nebolo prípustné z dôvodu obdobného“. Na základe uvedeného veľký senát vyslovil, že extenzívny výklad ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustný. S uvedeným právnym záverom veľkého senátu sa vec prejednávajúci senát v preskúmvanej veci stotožnil. Bez legislatívnej zmeny nie je extenzívny výklad ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP možný, preto z tohto dôvodu nie je dovolanie prípustné. Princíp právnej istoty ako jeden zo základných princípov právneho štátu vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy okrem iného vyžaduje, aby v prípade, keď súdy rozhodujú s konečnou platnosťou, ich rozhodnutie nebolo viac spochybňované v zmysle predvídateľnosti práva. Diametrálne odlišné právne posúdenie veci súdom v skutkovo totožných veciach za jednotnej právnej úpravy je v podmienkach materiálneho právneho štátu neakceptovateľné.

46. Posúdenie existencie práva na úrok z omeškania s plnením náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti v peniazoch je súdnou praxou riešené ustálené, s ktorým posúdením sa súdy nižších inštancií správne stotožnili. Dovolací súd k tejto otázke už judikoval, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Co/15/97 z 24. júna 1998, uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 45/2000, m.m. sp. zn. 6Cdo/185/2011). V danom prípade dovolací súd nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal

odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe k tejto otázke, ktorej posúdenie súdmi nižších inštancií považuje sa vecne správne. V danom prípade rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do osobnostných práv je konštitutívnym rozhodnutím, na základe ktorého sa žalovaná dozvedela o jej výške, preto nemôže dôjsť k omeškaniu skôr ako dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty na plnenie určenej rozhodnutím súdu.

47. Napokon aj ústavný súd v náleze sp. zn. IV. ÚS 72/2019 z 2. októbra 2019 vyslovil, že rozhodnutie o práve na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka nie je možné považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy. Ústavný súd vychádza z toho, že sú predmetom posúdenia a úvahy súdu otázky, či sú vôbec splnené podmienky na priznanie tohto práva uplatneného v žalobe a v akom rozsahu. Teda nejde tu o povinnosť na strane zasahovateľa, ktorá by vyplývala priamo z hmotného práva, a už vôbec nie jej rozsah. Jedine vo veci konajúci súd konštituuje a priznáva právo, keď autoritatívne posúdi neoprávnenosť zásahu. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že možnosť priznania tohto práva vyplýva z hmotného práva, konkrétne úpravy § 13 Občianskeho zákonníka.

48. Na základe vyššie uvedených dôvodov dovolací súd zamietol dovolanie ako nedôvodné v súlade s § 448 CSP.

49. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ a 3/ v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

50. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.